

VAN A TOT Z VAN AFVAL TOT ZWERFVUIL

HOEK 1: AFVAL

Wat versta jij onder 'afval'?

Volgens Wikipedia is afval of vuilnis het begrip voor stoffen, materialen en/of producten waarvan de eigenaar van plan is zich ervan te ontdoen.

Afval is dus iets wat voor jou geen waarde meer heeft. Vaak gaat het om een verpakking en die gooi je meestal meteen na gebruik weg. We leven in een wegwerpmaatschappij en heel wat producten zijn gemaakt om meteen na gebruik weg te gooien of snel te vervangen. Dat zorgt ervoor dat de afvalberg steeds groter wordt. Het is dus belangrijk dat we ervoor zorgen dat we niet te veel afval hebben en dat we ons afval in de juiste vuilnisbak gooien. Waarom? Daarover ontdek je meer in deze bundel!

Geef 3 voorbeelden van 'wegwerpproducten'.

Afvalverwerking (de ladder van Lansink)

1. Preventie

Een ander woord voor preventie is: voorkomen. Afval voorkomen betekent dat we proberen om minder of geen afval te hebben. Je kan dit op verschillende manieren doen. Voor heel wat wegwerpproducten bestaan er alternatieven. Misschien zijn deze 'oplossingen' wat duurder in aankoop, maar je kan ze veel langer gebruiken en zo haal je er dus toch voordeel uit. Goed voor het milieu én voor je portemonnee.

Ken je alternatieven voor de wegwerpproducten die je opsomde?

2. Hergebruiken

Bij hergebruiken ga je voor eenzelfde product een nieuw doel vinden. Je gooit het voorwerp dus niet weg, maar je geeft het een tweede leven en gebruikt het opnieuw. Soms moet dit product aangepast worden voor het opnieuw kan gebruikt worden. Glazen flessen met statiegeld moeten bijvoorbeeld eerst schoongemaakt worden. Een voorwerp dat niet nieuw is, noem je tweedehands.

Heb je zelf al eens iets hergebruikt?

Ken je een winkel waar je tweedehands spullen kan kopen?

VAN A TOT Z VAN AFVAL TOT ZWERFVUIL

3. Recyclage

Heel wat afval wordt gerecycleerd:

- Van oud papier wordt nieuw papier gemaakt.
- Van oud glas wordt nieuw glas gemaakt.
-
-

Vul zelf nog twee voorbeelden aan.

Het afval dat je in de blauwe PMD-zak gooit, wordt gerecycleerd.

PMD is een afkorting en staat voor:

P en

M

D

Als we ons afval niet hergebruiken of recyclen, hebben we steeds nieuwe grondstoffen nodig. Een grondstof is het materiaal dat je nodig hebt om iets te maken.

Bijvoorbeeld:

- olie om plastic te maken,
- hout om papier te maken,
- ijzererts om ijzer te maken,
- bauxiet (erts) om aluminium te maken.

Deze grondstoffen komen uit de natuur. Het milieu wordt hierdoor vaak erg aangetast. Heel wat van die natuurlijke grondstoffen raken ook uitgeput. Daarom is recyclage, na voorkomen en hergebruiken, heel belangrijk: afval kan immers ook een grondstof zijn om iets nieuws mee te maken! Om recyclage mogelijk te maken, moeten we het afval welneerst correct sorteren.

4. Verbranden

Ons restafval wordt verbrand in moderne, aangepaste (en dus ook dure) verbrandingsinstallaties. De gassen die daarbij vrijkomen worden eerst gezuiverd voor ze door de schoorsteen in de lucht belanden. De warmte, die bij de verbranding vrijkomt, wordt omgezet in energie. Na het verbrandingsproces blijft er nog een vierde van het afval over in de vorm van as. Daarvan wordt nog de helft gerecycleerd. Het metaal dat niet verbrand kan worden, gaat bijvoorbeeld terug naar de staalindustrie om te smelten en te recyclen.

Welke kleur heeft de restafvalzak in jouw gemeente?

VAN A TOT Z VAN AFVAL TOT ZWERFVUIL

5. Storten

Storten staat onderaan de ladder en moet zoveel mogelijk vermeden worden. Daarom wordt ons huishoudelijk afval sinds 2006 niet meer gestort. Tegenwoordig zijn de overblijvende stortplaatsen voorzien van hypermoderne snufjes om hinder (bodemvervuiling, stank, ongedierte,...) zoveel als mogelijk te voorkomen, en wordt er uit de stortgassen ook energie gewonnen. Stortplaatsen nemen echter ruimte in, en raken uiteindelijk vol, waarna opnieuw andere putten moeten worden gevonden of gegraven. Een stortplaats moet ook aan een aantal wettelijke voorwaarden voldoen. Ook als de stortplaats niet meer wordt gebruikt, moet ze worden gecontroleerd. Het terrein blijft voor lange tijd onbruikbaar (tenzij voor het houden van schapen of ander vee).

Als we ons afval storten of verbranden, gaan de kostbare grondstoffen verloren en moeten we steeds nieuwe grondstoffen uit de natuur halen.

Geef bij elke manier om met afval om te gaan minstens één positief en één negatief punt.

	POSITIEF	NEGATIEF
1. STORTEN		
2. VERBRANDEN		
3. RECYCLEREN		
4. HERGEBRUIKEN		
5. VOORKOMEN		

Wat ga jij doen om een trapje hoger te klimmen op deze ladder? Noteer minstens 1 goed en haalbaar voornemen in verband met afval.

VAN A TOT Z VAN AFVAL TOT ZWERFVUIL

HOEK 2: HERGEBRUIKEN EN RECYCLAGE

Recyclage for the win!

We onderscheiden hergebruiken en twee soorten recyclage:

Hergebruik

Bij hergebruik gaat men van een oud item iets nieuws en nuttigs maken. Bijvoorbeeld van een zak een planthouder maken:

Recyclage

Recycleren wil zeggen van afval nieuwe dingen maken zonder kwaliteitsverlies. Van staal kan je telkens terug opnieuw staal maken zonder dat er iets verloren gaat. Een blikje wordt een fiets, die fiets wordt opnieuw een blikje, ...

Down-recyclage (downcycling)

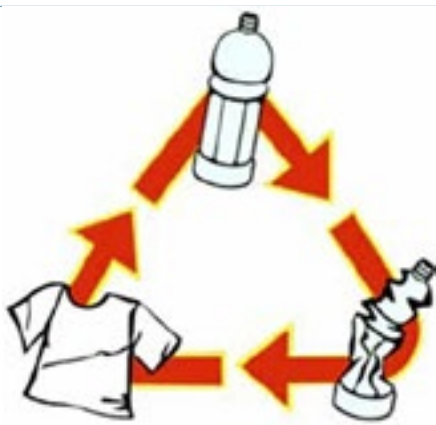
Bij down-recyclage gaat men van een oud item een nieuw item maken. Het grote verschil met recyclage is dat bij down-recyclage de kwaliteit van het nieuwe product heel wat lager ligt dan het oorspronkelijke product.

De gerecycleerde producten belanden uiteindelijk nog bij het restafval. Bijvoorbeeld van een melkfles naar een plastic zak.

Geef nog 2 andere voorbeelden van recyclage:

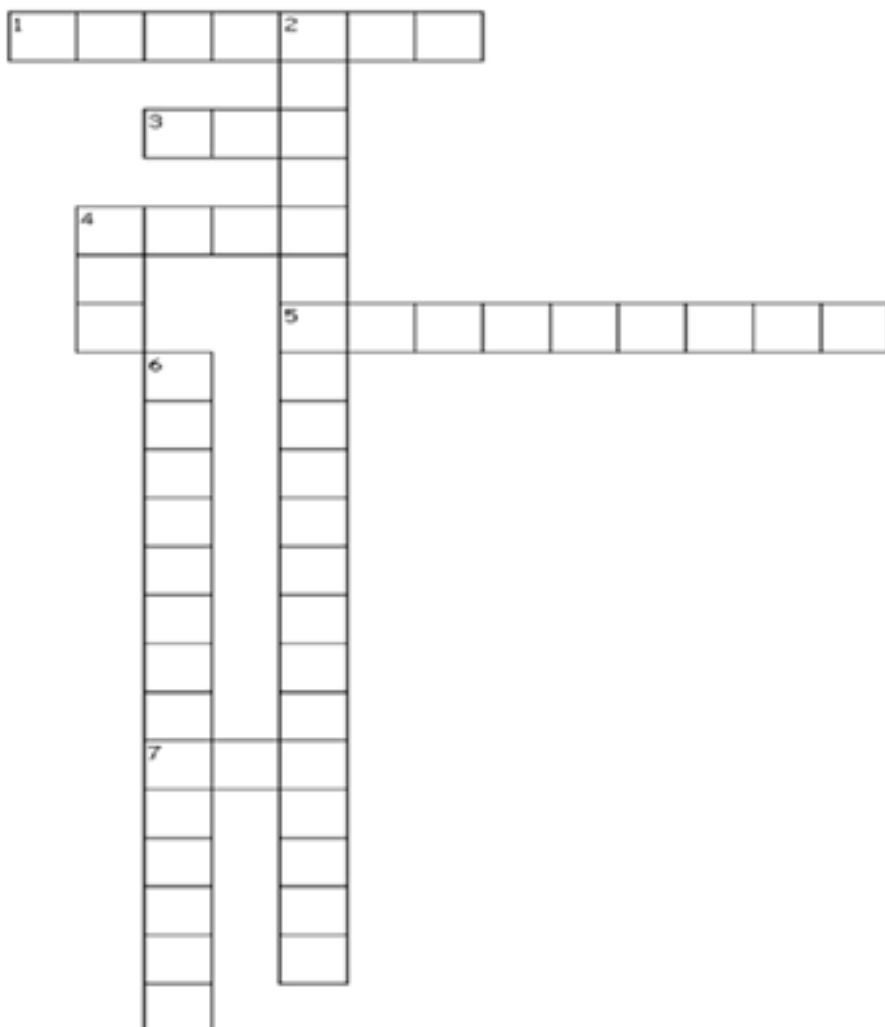
Welke vorm van recyclage lijkt jou het beste, hergebruik, recyclage of down-recyclage? Waarom?

VAN A TOT Z VAN AFVAL TOT ZWERFVUIL

Soorten afval en hun recyclagemanier

Gebruik de extra bundel 'Afval - sorteren en recyclage' om het kruiswoordraadsel in te vullen.

Horizontaal

1. Dit kan een nieuw leven krijgen in een kringloopwinkel of tweedehandszaak.
3. Uit welk materiaal is blik voor conserven, verf, enz... gemaakt?
5. Het is huishoudelijke afval waarmee je niet terecht kan op het recyclagepark.
7. Het is de verzamelnaam van een reeks producten die we dagelijks gebruiken. Vaak bevatten deze schadelijke stoffen.
8. Je biedt het aan in een emmer of een stevige plastic bak met gesloten bodem en zijwanden.

Verticaal

2. Dit afval komt voornamelijk vrij door verbouwingen.
4. IVAGO brengt dit naar een composteringsinstallatie.
6. Je verzamelt het door stevig vast te binden met een touw

VAN A TOT Z VAN AFVAL TOT ZWERFVUIL

HOEK 3: ZWERFVUIL IS NIET MEER VAN DEZE TIJD

Wat is volgens jou 'zwerfvuil'? Geef ook twee voorbeelden.

Zwerfvuil is klein afval dat we vaak nonchalant en zonder er bij stil te staan op straat weggooien. Voorbeelden genoeg: sigarettenpeuken, kauwgom, etensresten, blikjes, plastic flesjes, tickets, papieren zakjes, kranten, tijdschriften, ... noem maar op.

Meestal gaat het om kleine hoeveelheden. Maar die vele kleintjes zorgen er wel voor dat onze straten vuil ogen. Veel mensen ergeren zich vaak aan zwerfvuil en het roept een gevoel van onveiligheid op. Het opruimen van zwerfvuil kost ook veel geld. Wanneer het afval in de natuur terechtkomt, vervuult het de bodem en is het schadelijk voor dieren.

Wat gebeurt er met zwerfvuil?

Het zwerfvuil wordt opgeruimd door de gemeente. Daar komen heel wat kosten bij kijken. Vervolgens moet het afval ook ergens naartoe. Helaas is het veel te duur en dus niet mogelijk om het zwerfvuil correct te sorteren eens het opgeruimd is. Daarom gaat het zwerfvuil rechtstreeks naar de verbrandingsinstallatie. Jammer, want zo kan het blikje dat iemand op de grond gooide geen fietsonderdeel meer worden...

Hoe lang duurt het voordat dit afval afgebroken is in de natuur?

Bananenschil	
Kauwgom	
Kartonnen drankbeker	
Sigarettenpeuk	

Zwerfvuil op school?!

Onderzoek per groepje de speelplaats en de weg die je neemt om daar te geraken. Noteer in onderstaand schema per soort afval of je er veel/weinig van ziet rondslingeren.

Soort afval	Veel / weinig ?
PAPIER & KARTON	
ALUMINIUMFOLIE	
BLIKJES	
FLESJES	

Soort afval	Veel / weinig ?
KAUWGOM	
KOEKJESVERPAKKING	
RUBBEREN REKKERS	
ANDERE:.....	

VAN A TOT Z VAN AFVAL TOT ZWERFVUIL

Bedenk 2 ideeën om zwerfvuil op en rond school te verminderen.

Uitspraken

Hieronder staan een aantal uitspraken over zwerfvuil. Duid aan of het goed of slecht is voor het milieu.

☐ GOED	☐ SLECHT	Hij gooit alles op de grond, dan mag ik dat toch ook.
☐ GOED	☐ SLECHT	Ik kan niet tegen rommel, als ik het zie gooi ik het weg.
☐ GOED	☐ SLECHT	Als ik mijn rommel hier neergooi, dan moet ik dat zelf weten. Daar heeft niemand wat over te zeggen.
☐ GOED	☐ SLECHT	Ik gooi mijn rommel in de vuilnisbak.
☐ GOED	☐ SLECHT	Wanneer wij gaan wandelen, nemen we ons afval altijd terug mee naar huis.
☐ GOED	☐ SLECHT	De gemeente maakt het wel schoon, dus ik kan het hier best laten liggen.
☐ GOED	☐ SLECHT	Ik neem altijd mijn eten mee in een papieren zak. Die zak leg ik dan bij het oud papier.
☐ GOED	☐ SLECHT	Wat maakt het nou uit dat ik mijn troep hier neergooi, het is toch niet zoveel?
☐ GOED	☐ SLECHT	Ik koop altijd mijn frisdrank in een fles waar statiegeld op zit.

Tot slot nog enkele gouden **TIPS**

- Koop geen producten die je niet echt nodig hebt.
- Koop producten van een degelijke kwaliteit die een tijdje meegaan.
- Denk na over wat je met voorwerpen kunt aanvangen alvorens je ze weggooit.
- Stel een afvalarm lunchpakket samen.
- Neem je lunch mee in een broodtrommel in plaats van een wegwerpzakje of aluminiumfolie.
- Drank kan in een herbruikbare drinkbeker of thermosfles.
Een thermosfles houdt de drank bovendien lekker warm of fris.
- Een koekje of snack meenemen? Koop geen individueel verpakte lekkernijen, maar een familieverpakking en stop een portie in een herbruikbaar bewaardoosje.
- Op zoek naar iets origineels, kijk dan eens in de kringwinkel.

Welke tips lijken jou wel iets?

VAN A TOT Z VAN AFVAL TOT ZWERFVUIL

Zijn er tips die je al toepast?

VAN A TOT Z VAN AFVAL TOT ZWERFVUIL

Ben je al klaar met de bundel? Kijk goed na of je alles invulde en los dan deze woordzoeker op:

Y S T D L Q F D C H V H B V G I P D U I H
O Y D H G F K S S X I B X N R E W L T N Q
Y Y I X M W Q H D T V T M M O B F F H D E
X X X L Z E V W U X V S A K F U J I L U D
S H L C U Q V O S N B N E R V Y J R H S E
A A V N P D M S N R L G W S U V K B F T W
Q G Y P M N K A E A C C W Y I S R V T R O
V A K V H G J S Y K X N Y P L H O K K I P
B G K U P S T P T K E C M J K E X U M E T
W U W O J A S O O M K D Y J W H I M H S I
N X I L F T X N E L U G N M C R D Q Q E I
X G M V W J I T H I U O V J Z Z F L O N B
C T A F N E A F T T I Q I V S D M E U B V
G L M J O A C L T Z F O E W N E E I S O S
L N B Q L Z B X G V R G O N D U I T K U I
Z E N N O T R A K N E R E I P A P X O W O
X Q M P F W Y L X C X M Q S I L K E Y A C
Z H Y G N L H X N B I A S I D T I T N F U
I W U B Z O Y N P O O A H N N S U L B V X
C O N K I X F I V I L M H W P R U I F A T
P I Y E C H Z U D G S H K E N F G X V L I

Woorden die je moet zoeken:

- Papier en karton
- GFT
- PMD
- Restafval
- Textiel
- KGA
- Glas
- Industrie- en bouwafval

